І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 218. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ЛИСТОПАДА 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 12, 1958 No. 218. VOl XV

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ПОБОРЮВАТИ ГОЛОД, ХВОРОБИ І ЗЛИДНІ

Президент Айзенгавер

Сіеттел. — Президент Айзенгавер, виступаючи тут із промовою на конференції держав, заінтересованих у т. зв. Пляні Кольомбо, накреслив широку програму світового мирного „хрестоносного походу" проти голоду, хворіб і злиднів і боротьби за господарське оздоровлення і добробут відсталих країн. У конференції беруть участь представники майже однієї третьої частини всього світового населення, в тому репрезентанти ЗДА, Нової Зеляндії, Камбоджі, Канади, Індонезії, Непалю і В'єтнаму. Накреслена Президентом програма охоплює такі проблеми, як поширення торгівлі, та збільшення технічної допомоги і позичок для тих передусім країн, що під сучасну пору потребують технічної і грошової підтримки, особливо ж для країн Південної і Південно-Східньої Азії. Обіцюючи, що ЗДА зорганізують для тієї мети не тільки державний, але й теж приватний капітал, през. Айзенгавер звернувся із закликом до держав усього вільного світу створити асоціяцію міжнародного розвитку, завданням якої було б фінансувати на догідних умовинах здорові проєкти в господарській розбудові тих чи інших країн. Водночас із цим Президент закликав заінтересовані в допомозі країни виявити якнайбільше приватної ініціятиви і взаємодопомоги у здійснюванні програм господарського оздоровлення. Не називаючи безпосередньо комунізму, ні Совєтського Союзу, през. Айзенгавер ствердив, що загальна світова акція для посилення господарського розвитку відсталих країн буде сильною перешкодою проти тиранії і проти війни, що її готують тирани. Співпраця вільного світу для допомоги відсталим країнам матиме величезне значення і буде незвичайним успіхом, що його зможе записати в активний баланс історія 60-х років. У конференції держав Пляну Кольомбо, що відбувається в Сіеттел, бере постійну участь, як репрезентант ЗДА державний секретар Джан Фостер Доллес. Завданням конференції, яка закінчується в четвер цього тижня, є прийняти звідомлення про зроблену працю і намітити завдання, що їх треба буде здійснити вже в найближчому часі.

Вікс передбачає збалянсований бюджет на 1960 рік

Вашингтон. — 10-го листопада залишив працю секретар торгівлі Сінклер Вікс, який відходить до приватного життя, заявляючи, що можна б збалянсувати федеральний бюджет на фінансовий рік, який починається 1-го липня 1959-го року. Але Вікс сказав на своїй прощальній пресовій конференції, що уряд Айзенгавера може не здійснити свого пляну і не добитися бездефіцитового бюджету тому, що демократи здобули велику перевагу в Конґресі, а вони плянують збільшувати федеральні видатки. Вікс казав, що уряд предложить новому 86-му Конґресові плян збалянсування бюджету, або бюджет із малим дефіцитом (в цьому році 1958-1959) предбачають дефіцит 12 більйонів!), але демократичний Конгрес напевно значно збільшить ті видатки, що їх заплянує уряд.

АФП—КІО пропонують 86-му Конґресові 10-пунктову законодатну програму

Вашингтон. — Провід зорганізованого світу праці запропонував нововибраному 86-му Конґресові 10-пунктову законодатну програму, в якій є такі законопроєкти: 1) збільшити мінімальну платню з одного доляра до 1,25 дол. за годину праці. 2) Поширити будівельну програму та закон про громадянські права. 3) Збільшити федеральні видатки на допомогу шкільництву. 4) Збільшити допомогу для безробітних. 5) Забезпечити лікарську опіку тим, що живуть із старечих пенсій соціяльного забезпечення. 6) Поліпшити оборону країни. 7) Змінити в корисному для робітництва напрямі закон Тефта - Гартлі. Одночасно голова АФП - КІО Джордж Міні прихильно говорив про нововибраного губернатора Ню Йорку — республіканця Нелсона А. Рокефеллера, який, подібно як і Гарриман є „багатий, має ліберальні погляди та з посвятою працює в адміністрації". Міні сказав, що цього не можна б сказати про віце-президента Ричарда М. Ніксона.

НА ЛЕТОВИЩІ В НЮ ЙОРКУ ЗГОРІЛИ ДВА ЛІТАКИ

Ню Йорк. — 10-го листопада на Міжнародному летовищі в Ню Йорку згоріли два літаки, але ця катастрофа сталася в такому часі, що не було більших жертв в людях, тільки 11 осіб були легко поранені. Тяґаровий літак під час стартування вийшов із контролі пілота та наїхав на канадійський пасажирський літак, в якому були тільки дві стюардеси. Якби в цьому літаку були пасажири, то було б велике нещастя.

Суддя Даґлес в обороні Найвищого Суду ЗДА

Ню Йорк. — Головний суддя Найвищого Суду Вільям О. Даґлес промовляв на зборах правників в авдиторії Колумбійської правничої школи з нагоди її 100-річного існування і заявив, що Найвищий Суд ЗДА не може погодитися на обмеження своїх прав, бо незалежне судівництво — це умова до дійсної справедливости, до якої нарід може мати довір'я і яка є передумовою для дальшого успіху американського демократизму. „Деспоти ненавидять незалежного судівництва", — казав суддя Даґлес. Він обороняв Найвищий Суд проти закидів, що нібито суд обмежує законодатні права Конгресу і стейтів у зв'язку інтерґрацією шкіл та у зв'язку з комуністичною підривною діяльністю. На думку судді, американська політична система є тому такою стабільною, бо вона знаходить опору в тій великій і твердій скелі, якою є американське судівництво.

Богослужбами і парадами відзначають День Ветеранів

Ню Йорк. — 11-го листопада минає 40 років від підписання перемир'я, яким офіційно закінчено першу світову війну. Той день давніше відзначали в цій країні як День Перемир'я, а тепер, згідно з ухвалою Конґресу, його відзначають як День Ветеранів, і вшановують всіх американських ветеранів, а не тільки з першої світової війни. Школи, банки і численні федеральні, стейтові й міські уряди не працюють в той день. По цілій країні відбуваються Богослужби, а після них паради й марші по головних вулицях міста. В Ню Йорку по П'ятій авеню маршував Американський Леґіон, а по Четвертій авеню парадували ветерани закордонних воєн. Подібні паради відбуваються по всіх більших місцевостях цієї країни і на головних побоєвищах закордоном, де боролися за волю американські вояки. В Ню Йорку на Губернаторському острові в навечеря Дня Ветеранів засаджено 7-річного дуба, який привезено з Франції з Арґонського лісу, в якому воювали американські вояки під час першої світової війни.

217-ий Відділ УНС в Рачестері відзначив своє 50-річчя

Рачестер, Н. Й. — Минулої суботи і неділі, 8 і 9-го листопада, місцевий 217-ий Відділ Українського Народного Союзу, Братство св. Йосафата, відзначило врочисто 50-річчя свого існування та своєї праці для добра своїх членів і своєї громади та спільноти двома імпрезами: святочним концертом в суботу і ювілейним бенкетом в неділю. На програму концерту, започаткованого відспіванням американського і союзового гимнів, склались виступи Національного Хору під диригентурою п. Ярослава Матковського, сольоспів п. Марії Климків, виступ мандолінової оркестри СУМА під проводом п. Сергія Геслера, виступ танцювальної групи МУН під проводом п. Івана Козака, який виконав також сольові точки. Святочну промову під час концерту, що його відкрив коротким словом голова Відділу-ювілята п. Конст. Шевчук, виголосив гол. предс. УНС п. Дмитро Галичин, який передав також почесні грамоти УНСоюзу чотирьом піонерам-основникам Відділу: Іванові Теребушці, Микиті Василишинові, Михайлові Рудому та Іванові Травінському. Фінансове звідомлення Відділу склав його довголітній (33 роки) секретар п. Андрій Іванів. Коротке слово виголосив б. заст. гол. предс. УНС адв. М. Пізнак.

Ювілейний бенкет в неділю попередила торжественна Служба Божа, відправлена в церкві св. Йосафата в наміренні членів Відділу та Панахида за тих членів, що померли. Богослуження відправив всч. о. Н. Волінський, який опісля започаткував молитвою та коротким словом ювілей. бенкет, що ним після вступного слова п. Івана Теребушки, проводив п. Ф. Кубарич. З промовами під час бенкету виступали: гол. предсідник УНС п. Д. Галичин, головний радний Василь Гузар та бувший заступник головного предсідника УНСоюзу адв. Михайло Пізнак. Привітання виголосили заступник посадника міста п. Й. Фарбо, представники місцевих і довколишніх Відділів УНСоюзу (зі Сиракюз, Обурн, Геркімер та Елмайри), як також представники Відділів „Провидіння", УРСоюзу, УКК, ОДВУ, Організацій Визвольного Фронту, СУА, Т-ва Лесі Українки, Золотого Хреста та ін. Була також мистецька програма. Годиться відмітити, що з цього ювілейного тепер 217-го Відділу походив довголітній гол. предсідник УНС сл. п. п. Микола Мурашко. Ювілейні імпрези відбулись в залях Українського Американського Клюбу в приявності 350 осіб на концерті та 500 осіб на бенкеті.

Імпрези мали широкий відгомін у місцевій американській пресі. Після бенкету відбулись ще наради представників 8 місцевих і 5 сусідніх Відділів. Нарадами проводив гол. радний В. Гузар, організаційні справи реферував гол. предс. Д. Галичин. Слово забирав також приявний на зборах б. заст. гол. предс. адв. М. Пізнак.

В Ню Гейвен відбулася стейтова нарада Відділів УНСоюзу

Ню Гейвен, Конн. — В неділю, 9-го листопада ц. р. тут відбулася стейтова нарада Відділів УНСоюзу стейту Коннектикат. Її метою було встановлення засад постійної стейтової організації УНСоюзу та пожвавлення союзової праці. Нараду відкрив голова стейтового комітету Відділів УНСоюзу мґр. Іван Телюк, вітаючи приявних на нараді гол. секретаря УНСоюзу Ярослава Падоха та гол. радного зі стейту Коннектикат Ярослава Гука. До президії наради належав також д-р В. Палідвор, секретар стейтової організації. Після прийняття протоколу попередніх зборів наради передискутувати проєкт правильника стейтової союзової організації та, прийнявши його в засаді, доручили управі комітету остаточно його оформити та подати черговим загальним зборам. Після того секретар УНСоюзу Я. Падох з'ясував важливіші актуальні справи УНСоюзу, а зокрема обговорив питання переведення в життя та повного використання великих змін, які ввела в життя УНСоюзу його недавня конвенція. Введення нових модерних родів забезпечення, підвищення вдесятеро суми забезпечення до 50,000 а в деяких випадках до 100,000 долярів, приймання до УНСоюзу членів до 65-го року життя, зрівняння дітей з дорослими щодо виплати забезпечення й інші новості, введені до УНСоюзу, були предметом оживленої дискусії й плянів для розбудови союзової організації в стейті, який належить до найбільш надійних союзових скупчень. В дискусії забирали слово б. гол. організатор А. Маланчук, д-р Небелюк, який вітав нараду від УККА, д-р Ю. Грабович, п. В. Гафткович, п. В. Самофал, п-ні Прескович, В. Гіна, М. Кузьма, гол. радний Я. Гук, та члени президії мґр. Телюк і д-р Палідвор. На запити відповідав д-р Падох, який після наради, виголосив до місцевих громадян, між якими були члени й не-члени УНСоюзу, доповідь про незакінчену місію УНСоюзу на полі національному та господарському.

В Іраку засуджено на смерть кол. прем'єра і двох генералів

Багдад. — Колишнього прем'єра Іраку Фаджіля аль-Ямалі, який був міністром закордонних справ і делегатом Іраку до Об'єднаних Націй за прем'єра Нурі ас-Саїда, що згинув під час революції в Іраку в липні ц. р., як також кол. шефа штабу получених армій Іраку і Йорданії ген. Мохаммеда Рафік Аріфа і його заступника ген. Ґазі ель-Даґістані, засуджено на розправі перед військовим трибуналом в Іраку на смерть через повішення. Усім їм закидувано, що вони затіяли були змову проти Сирії з відома Англії й Америки. Присуд і його мотиви відчитувано близько півтори години. Після проголошення присуду приявні на залі уладили маніфестацію вірности прем'єрові Абдуль Карім-ель-Кассімові.

Мусульманські націоналісти бойкотують вибори в Альжирі

Альжир. — З уваги на загострені відносини між французьким урядом та керівниками націоналістичного табору альжирських мусульман, у виборах до французького парляменту, які відбудуться в Альжирі 28-30 цього місяця не зголосив своєї кандидатури ніхто з видатніших націоналістичних діячів-арабів. Хоч французькі екстремісти радіють загостренням альжирсько-французьких відносин, вбачаючи в цьому доказ правильности своєї безкомпромісової політики, проте всі признають, що вибори в Альжирі взагалі тратять на політичній доцільності, якщо вони не будуть всилі вибрати дійсно авторитетну репрезентацію всіх шарів населення, зокрема не дадуть репрезентації мусульманського націоналістичного табору. Зголошено 52 виборчі листи з 191 кандидатами, які у величезній більшості становлять так званих інтеграціоністів, себто прихильників асиміляційної і військово-репресійної політики супроти автохтонних арабів. Щодо нечисленних мусульманських кандидатів, то всі вони віддавна тісно співпрацюють з французами і їх голос не є авторитетний, коли річ іде про вислів опінії широких альжирських мас.

Англія озброює своїх цивільних громадян на Кипрі

Нікозія. — Англійський губернатор на Кипрі сер Ю. Фут видав заклик до всіх англійців на Кипрі, зокрема цивільних службовиків і членів англійських родин, в якому звертає їм увагу, що всі вони разом з англійськими військовиками на Кипрі знаходяться „на першій лінії бойового фронту". На тому середземноморському острові, на якому від трьох років триває протианглійський терор підпільно-революційної організації ЕОКА, англійські цивілісти стали в останніх тижнях найпершим предметом терористичних замахів. В останньому тижні вбито чотирьох цивільних англійців, між ними одного емерита, який жив на Кипрі більше 20-ти років, та банкового службовика. Раніше вбили англійку під час покупок на базарі. Ген. Кеннет Дарлінґ, що керує операціями проти ЕОКА, роз. чав озброювання всіх англійських цивільних осіб. Англійська преса й широка публічна опінія в Англії — схвильовані й обурені щораз новими жертвами з-поміж цивільних англійців на Кипрі. Майже всі вони без винятку гинуть від куль з-позаду.

Сирійські воєнні літаки заатакували літак короля Гуссейна

Амман. — Йорданський король Гуссейн, який в понеділок о год. 8.20 відлетів з своєї столиці Амману на тритижневі ферії до Европи, в чотири години згодом вернувся туди, а в годину потім проголосив через радіо сензаційну причину його повороту: його літак не пропущено через Сирію, а навпаки, дві сирійські військові машини типу МІҐ шестикратно атакували літак короля, намагаючись примусити його приземлитись на території Сирії. Король твердить, що з летовища Дамаску, столиці Сирії, яка тепер є складовою частиною З'єдиненої Арабської Республіки, отримано спершу дозвіл на перелет над нею на захід, але потім, коли літак наблизився до Дамаску, він дістав доручення через радіо з летовища в Сирії, що він має приземлитись. Пільот не послухав, завернув і полетів назад до Йорданії. Його наздігнали два військові літаки совєтського типу МІҐ і відкрили по ньому вогонь, але завдяки зручності та відвазі англійського пільота літак встиг долетіти до летовища в Аммані. Сирійські літаки деякий час летіли над територією Йорданії, потім завернули. Король заявив, що він зрікся покищо пляну виїхати на вакації. Скликано надзвичайне засідання йорданського парляменту для обміркування цієї справи. На вулицях Амману відбулась спонтанна маніфестація у честь короля. Комунікат з Каїро і Дамаску заперечує, наче б заатаковано літак ккороля. На летовищі в Дамаску, мовляв, не знали, що це летить король Гуссейн, бо пільот відмовився ідентифікувати його. Сирійські літаки, мовляв, не стріляли, а тільки проводили назад невідому їм машину до Йорданії. До Каїро викликано з Дамаску шефа безпеки в Сирії, Абдель Хаміда Серая для звідомлення про цю подію.

ХРУЩОВ ВИМАГАЄ ЗАКІНЧЕННЯ 4-ДЕРЖАВНОЇ КОНТРОЛІ БЕРЛІНУ

Москва. — Хрущов зажадав закінчення 4-державної окупації Берліну, існуючої від 5-го червня 1945 року та затвердженої Потсдамським договором. Хрущов заявив, що умовини, в яких прийшла та окупація, тепер анахронічні і що Совєти готові передати всі свої права „Демократичній" німецькій Республіці, себто Східній Німеччині. Східня Німеччина, мовляв, як „суверенна" держава, є власником всіх комунікаційних ліній, що сполучають Західній Берлін із Заходом. Хрущов не жадав, щоб три західні великодержави „забрались геть" із Західнього Берліну, але настоював, що вони повинні „задля нормалізації відносин" зліквідувати свої тамошні бази, а якщо є в дечому заінтересовані на терені Берліну, то повинні свої претенсії унормувати в безпосередніх взаєминах із східньо-німецьким урядом. — Хрущов зробив свою заяву в рямцях великої промови, що її виголосив на публічному зібранні у честь польських гостей. Тому на тому зібранні були приявні президент Польщі Завадський, прем'єр Циранкевіч і фактичний її диктатор, перший секретар польської комуністичної партії, Владислав Гомулка. Цей останній вийшов потім на трибуну і цілком солідаризувався з Хрущовим у таврува́нні західньо-німецького „мілітаризму". Вся промова Хрущова була сказана нібито під кутом ґарантування більшої безпеки Польщі від здогадної загрози збоку Німеччини. Хрущов відкинув недавній заклик Західньої Німеччини щодо покликання постійної Комісії 4-х великодержав для справи з'єдинення Німеччини і назвав такий підхід „цілком нереалістичним". Він повторив давнє совєтське становище, що з'єдинення Німеччини може прийти тільки внаслідку порозуміння „самих німців з німцями", себто Західньої Німеччини із східньо-німецькими комуністами. Велика частина промови Хрущова — це були погрози під адресою Західньої Німеччини, яка — казав Хрущов — „не пережила б одного дня", якби захотіла заатакувати Схід. Кожну атаку Західньої Німеччини проти Східньої — казав Хрущов — Москва буде вважати атакою проти себе. — На Заході промова Хрущова — за першими коментарями преси — не зробила більшого враження, як ще одна спроба залякання німців та західні великодержави. У Західньому Берліні люди спокійні, полягаючи на тому, що Захід не допустить до будь-якої комуністичної авантюри.

Мирову нагороду Нобля дістав бельгійський монах за допомогу втікачам

Осльо. — Нагороду Нобеля за заслуги для миру дістав бельгійський монах з ордену ОО. Домініканів, Жорж Анрі Пайр за свою послідовну акцію у користь допомоги втікачам з-поза залізної завіси. 48-річний о. Пайр був під час останньої війни капеляном у підпільному бельгійському русі спротиву. Йому надали нагороду за його невтомні заходи у користь розв'язання проблеми так званого „твердого зерна" втікачів в Европі. З-посеред 8-х мільйонів втікачів, які перебували в центральній і західній Европі з кінцем війни, залишилось 200,000 осіб, які не можуть нікуди еміґрувати внаслідку недуг чи пізнього віку. Заходами о. Пайра зібрано індивідуально коло 15,000 заможних „спонзорів" в західній Европі, які постійно спомагають втікачам. Він заініціював також будову так званих „европейських сел" в Німеччині, Австрії, Франції, Бельгії і Норвегії, виключно для втікачів. О. Пайр заявив, що суму $41,000, що прив'язана до нагороди Нобеля, використає власне на закінчення одного такого „европейського села".

Японський прем'єр виступає рішуче проти соціялістичної опозиції

Токіо. — В японському парляменті прийшло знову до бурхливих сцен, коли прем'єр Нобосуке Кіші відкинув домагання опозиційної соціялістичної партії, щоб він взяв назад законопроєкт про поширення компетенції японської поліції і коли він, всупереч тенденціям опозиції, продовжив сесію парляменту на один місяць. Опозиція відтягала дебати над згаданим законопроєктом аж до дня, коли парлямент повинен би нормально роз'їхатись на ферії. Тим часом в останньому дні, вночі з суботи на неділю, керівна Ліберально - демократична партія, яка має більшість в парляменті, перевела постанову про продовження на місяць сесії парляменту, щоб можна було спокійно далі дебатувати й перевести так званий поліційний закон. У відповідь на той маневр уряду — соціялістичні посли счинили велику бучу та демонстраційно вийшли зі салі, заявивши, що вони не підпорядкуються ухвалі про продовження парляментарної сесії.

В АМЕРИЦІ

● **Корпорація Ф. В. Даджа** ствержує, що кошти будови домів збільшилися від 1941-го до 1958 року тобто на 152 відсотки, за кожний доляр, виданий на будову в 1941-му році, тепер треба видати 2.52 доляра. отже дім, який 17 років тому коштував $7,,500, тепер мусів би коштувати $18,900.

● **Республіканський сенатор** Г. Скотт заявив, що до його перемоги над губернатором Дж. М. Лідером причинилися президент Айзенгавер і віце-президент Ричард М. Ніксон, які бувши в Пенсилвенії, вели за нього виборчу кампанію. Скотт має 16-річний досвід політичної праці, який здобув як конґресмен у Палаті Репрезентантів.

● **36-річний Віллі Беннет** із Вайтвіллу, Півн. Каролайна, закликав фахівця направити телевізійний апарат. фахівець напарат направив, але після того доніс поліції, що такий самий упарат украдено з майстерні, в якій працює його брат.

● **Уряд** значно звузив номенклятуру товарів, яких досі не вільно було продавати комуністичним країнам. Це сталося внаслідок настирливих домагань союзників ЗДА погодитися на лібералізацію контролі торгівлі з комуністичними державами.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Голова ЦК АБН Ярослав Стецько** переїхав разом із своєю дружиною із ЗДА на коротке перебування до Канади, де він виступив дня 31 жовтня ц. р., на пресовій конференції в Торонті і де дня 8 листопада взяв участь у Конференції АБН. Крім Торонта Ярослав Стецько відвідає ще і Монтреал.

● **Літературний Вечір Уласа Самчука** влаштовують Об'єднання Українських Письменників „Слово" разом з Літературно-Мистецьким Клюбом у Ню Йорку, в неділю, дня 16 листопада ц. р., о год. 5-ій по полудні в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку. Під час вечора Улас Самчук виступить з доповіддю на тему „Ідеї, література та життя" і прочитає уривки з нового роману п. н. „Чого не гоїть вогонь".

● **16 українських католицьких священиків у Польщі** одержало від кардинала Степана Вишинського дозвіл виконувати душпастирські обов'язки в греко - католицькому обряді для вірних цього обряду, що перебувають на терені тих чи інших католицьких парафій у Польщі. Декрет кардинала Вишинського в цій справі дійсний на протяг тільки одного року.

● **Семінар з проблем господарської, фінансової, соціяльної зовнішньої та внутрішньої політики** для наукових робітників влаштовує УВАН у ЗДА, починаючи з 18 листопада ц. р., у приміщеннях Академії при 11½ Вест 26 Стріт у Ню Йорку. Семінар проходитиме під керівництвом проф. В. М. Мартоса.

У СВІТІ

● **Папа Іван XXIII** вислав депеші благословення і з запевненням своєї любови двом кардиналам, які єдині з-посеред 53-ох кардиналів не могли взяти безпосередьої участи в його виборі й коронації. Це — кардинал Йосиф Міндсенті, який перебуває в американській амбасаді в Будапешті, та Алойз Степаніч, який живе в своєму рідному селі на Хорватії. Комуно - мадярський і юґославський уряди відмовились дозволити їм на виїзд до Риму, чим ще раз потвердили варварський характер своєї системи.

● **Японський наступник престолу Акігіто** 23-го грудня ц. р. кінчає 24 роки і японці сподіються, що в той день він оприлюднить вибір своєї нареченої. В останньому часі часописи вміщували світлини Акігіта разом з молодшою на один рік від нього Мігіко Шода, з якою він познайомився в серпні ц. року. Мігіко Шода є „простого" роду — донька багатія-промисловця. Якщо Акігіто одружиться з нею, то тим самим він зламає понад 2,500-літню традицію, за якою японські монархи можуть женитися тільки з княжнами.

● **В Австралії** триває посуха, найгірша за останніх 50 років. Внаслідок цієї посухи згинуло вже 5,000 штук худоби, в грудні ця цифра може дійти 150,000, якщо не випадуть дощі. Виголоднілі стада степових кенґурів, не зважаючи на свою полохливість та страх перед людьми, масово навіщають фарми. Протягом кількох тижнів згинуло їх 20,000. Залізниці неспроможні перевезти всієї худоби з обширів, захоплених посухою, в „мокрі" околиці. Цілі стада худоби очікуючи голодової смерти, стоять по коліна в мулі висохлих річищ.

● **4-й західньо - німецький армійський корпус**, хоч ще не зовсім укомплетований, перейняв від Сьомої американської армії відповідальність за оборону південної частини Федеральної Німецької Республіки. Із зростом німецької військової сили зростає також її голос у справах НАТО. Віце-адмірал Фрідіх Руґе гостро скритикував дотеперішній поділ Західньої Европи на численні командні райони і домагався встановлення зцентралізованого командування, яке збільшило б ролю німецького генерала Шпайдля в головній кватирі НАТО.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

41-ШІ РОКОВИНИ ТИРАНІЇ

7-го листопада ц. р. минув 41 рік від часу жовтневої революції на Московщині, яка започаткувала новий період в історії не тільки Росії та Сходу Европи, але й у всесвітній історії, ввівши в міжнародні відносини небувалий до до того часу чинник — аґресивний комуністичний імперіялізм. Большевицька революція розпочалась, як відомо, від зліквідування короткотривалої псевдодемократичної влади, після чого большевики воювали на двох фронтах: проти спроб біло-московської реставрації фінансованих Заходом різних царських генералів, і проти визвольних рухів народів, що почали творити свої національні держави. Комуністичну ідеологію большевики сполучили із старомосковським експансіонізмом. Від царату Романових перейняли вони принцип „єдиної неподільної Росії", як головні напрямні своєї закордонної політики прийняли: натиск в напрямку Дарданелл і Середземного моря, в Балтійському обширі, на Далекий Схід, в сторону Перської затоки. Між закордонно-політичними гаслами, одідиченими у спадщині від царського режиму, було й „собираніє русских земель". Всі ці давні програми залишено непорушними, а зодягнено їх тільки в нові шати.

За здійснювання цих давніх програм, до яких додано ще комуністичну доктрину, пролито море крови й океан гірких сліз жертв цього гігантського експерименту. 41 рік большевицької революції — це насправді небувала в історії світу мартирологія сотень мільйонів людей. Терором, розбоєм і насильством большевики зцементували імперію, загнавши мечем і вогнем десяток народів і країн у „союз" республік, яким на папері надано „право відділитись", із фактичною забороною навіть думати, не то говорити й діяти, про власну державну самостійність. Внаслідок химери історії та помилок західніх демократій, ця нова комуністична імперія глибоко всадовилась в центральній Европі, поширилась на Тихому океані на Курільських островах, здобула сферу впливів над Нілом і в Океанії затіяла й підсилила комуністичну революцію на безмежних просторах Китаю, де тепер 600 мільйонів нещасливців переживають ту трагедію ,що її вже пізнали народи Східньої Европи. Совєтський Союз є тепер світовою потугою і його вожаки нахваляються, що ось-ось „наздоженуть і переженуть" Америку в ділянці не тільки технології, але й сталево-вугільної та сільсько-господарської продукції.

Але з-поза цієї фасади пропаґандивних успіхів чимраз виразніше виявляється банкрутство соціялістичної ідеї в її комуно-большевицькій постаті, банкрутство експерименту, веденого з такою страшною натугою, такою жорстокістю й безоглядністю. Про потворне обличчя російського комунізму найавторитетніше писали і пишуть найбільші знавці, що вийшли з комуністичних лав чи служили комунізмові. Про нинішню практику в Совєтському Союзі та його сателітах найкраще свідчить — тамошня кромішня нужда.

У цьогорічних святкуваннях в Москві головним речником совєтського уряду був Атанас Мікоян, який в одногодинній радіопередачі обіцяв підсовєтським громадянам збільшення продукції легкого промислу та взагалі — підвищення життьового стандарту. А наступного дня, на Красній площі в Москві, під час традиційної військової паради промовляв маршал Родіон Маліновський, також цим разом менше згадуючи — як на іронію завважили закордонні кореспонденти — про „американський імперіялізм", а більше про добрі жнива та осяги в ділянці культури. Всі ці обіцянки добробуту ілюстрували совєтські головачі типово-большевицькими байками про робітничу нужду на Заході, в які не вірить ні одна людина в большевії. Атанас Мікоян є спецом від торгівлі та нібито-прихильником гасла „більше масла, менше гармат". Але про його державницький розум погано говорить його заява, висловлена в згаданій радіопередачі, що ось американський нарід у виборах 4 листопада ц. р. осудив політику Айзенгавера та Доллеса у користь „співіснування".

Протягом 41-го року правителі Кремлю годують мільйони уярмлених громадян обіцянками на золоту майбутність. Населення країн із колись високим добробутом, як прибалтійські держави, Польща, Східня Німеччина, Чехословаччина й Мадярщина, перетворено на жебраків, які мріють про харчові та одягові посилки з Заходу. А на місце ідеології запанувало шкурництво величезного комуно-бюрократичного апарату, який став паразитом куди гіршим від капіталізму старого, нині анахронічного зразка. З початком 42-го року володіння російських комуністів світ молиться гарячіше, ніж робив це 41 рік тому, щоб якнайшвидше згинув цей упир!

ЕКОНОМІКА КРАЇНИ І 86-ий КОНҐРЕС

Велика перемога демократів у цьогорічних виборах спричинила те, що президент Айзенгавер вже найближчого дня після виборів заявив на пресовій конференції, що всіми способами поборюватиме надмірні державні видатки, які спробують в новому 86-му Конґресі ухвалювати демократичні конґресмени з так званого „лівого крила". Президент заявив, що численні виборці голосували за демократичних „радикальних" кандидатів тому, що не здавали собі справи з того, яка велика небезпека лежить в необмежених федеральних видатках. Президент говорив про те ,що треба буде обмежити навіть ті федеральні видатки, які призначені на оборону країни.

„На мою думку, ми в першу чергу повинні обмежити видатки. Ми були дуже марнотратні в багатьох ділянках, починаючи від деяких видатків на оборону, і досі ще не зліквідували двоїстости в оборонних аґенціях", — казав Президент, який обіцяв редукувати бюджет на 1960-ий рік у всіх можливих позиціях.

Проте, коли пригадаємо собі законопроєкти демократичних конґресменів і сенаторів влітї цього року, то можемо передбачити, що Президентові і його республіканським прихильникам важко буде поборювати демократів у новому Конґресі, де вони матимуть ще більшу перевагу, як у 85-му Конґресі.

Загально вважають, що головною причиною прогри Республіканської партії в цьогорічних виборах була проблема економічної рецесії в 1957-1958 роках. Тепер господарська рецесія скінчилася, і економіка країни йде до нових рекордових осягів. Але американській економіці загрожує поважна небезпека збоку інфляції. Останні два місяці індекс цін стояв на місці, і можна було сподіватися, що зріст дорожнечі припинився і починається стабілізація доляра.

В січні 1959 року почне урядувати новий Конґрес, який має 280 демократичних конґресменів (на всіх 435) і 62 сенаторів (на 96). Ці числа дещо зміняться, бо 25 листопада Аляска вибере двох сенаторів і одного конґресмена. Провідник демократів у Палаті Репрезентантів, спікер Сем Рейбирн, і провідник демократичної більшости в Сенаті, сенатор Линдон Б. Джансон, вже заповіли, що їхня партія плянує вести широку леґіслятивну працю в новому Конґресі.

Не знаємо, які економічні законопроєкти вноситимуть демократичні конґресмени і сенатори ,але знаємо господарську програму Конференції для Економічного Поступу у Вашинґтоні, яка є дорадчим тілом Демократичної партії в економічних справах. У проводі цієї конференції стоять такі визначні постаті як відомий робітничий провідник Волтер Рутер, Тирман Арнолд і Ліон Кейзерлінґ.

Якщо Демократична партія здійснюватиме економічну програму цієї конференції, то федеральні видатки зростатимуть, число затруднених збільшуватиметься, а доляр одночасно втрачатиме свою вартість, бо інфляція раптово набере на силі.

Конференція для Економічного Поступу вважає, що до 1960-го року федеральні видатки треба збільшити в такий спосіб: 1. Видати 5 більйонів долярів на допомогу шкільництву; 2. кожного року будувати нових домів на 2,250,000,000 дол.; 3. прискорити розвиток природних ресурсів на 50 відсотків у порівнянні з теперішнім станом; 4. добитися, щоб фармери повністю користали з добробуту країни, дістаючи якнайвищий паритет за випродуковані ними сільсько-господарські продукти; 5. збільшити й поширити економічну і технічну допомогу закордонним країнам.

Звідки взяти грошей на все це? Конференція пропонує підвищити федеральний бюджет. У 1958 році кожний американський громадянин видав на федеральний бюджет 160 долярів, а в 1960 році він мусітиме видати до 200 долярів, бо бюджет в тому році повинен становити коло 100 більйонів долярів.

Кейзерлінґ уже давно виступав проти так званих тяжких кредитів, домагаючись, щоб Федеральна Рада Резерви зменшила до мінімуму дисконт від позичок федеральним банкам. Якщо 86-ий Конґрес вестиме таку економічну й фінансову політику, тоді ціни будуть зростати, заробітні платні будуть збільшуватись, і Конґрес мусітиме ухвалити контролю цін і платень, послабивши таким чином приватну вільну ініціятиву, на якій досі основувалася американська економіка.

Але не треба забувати, що це — програма приватної демократичної конференції, а не цілої Демократичної партії. Консервативні конґресмени й сенатори з південних стейтів підуть проти своїх ліберальних демократичних північних колеґ, якщо вони підуть занадто наліво в ухвалюванні нових законів — в дусі програми Конференції для Економічного Поступу. Та й самі демократичні провідники в Конґресі, очевидно, не радо підуть по тій лінії економічної програми Кейзерлінґа та Рутера. Спікер Рейбирн заявив, що не можна навіть думати про загальне зменшення податків в найближчому році тому, що федеральний дефіцит передбачається дуже великий. І Рейбирн і провідник демократів у Сенаті, сенатор Линдон Б. Джансон, заповідають, що вони будуть співпрацювати з президентом Айзенгавером в новому Конґресі.

Перед виборами і під час праці 85-го Конґресу демократичні провідники зголошували деякі проєкти в пропаґандивних цілях. Тепер, коли демократи здобули рішальну перевагу в Конґресі, вони здають собі справу з того, що їх партія мусить більше рахуватися з дійсністю.

Це найкраще відчувається на біржі. Внаслідок перемоги демократів, не було жадної реакції на біржі, а деякі акції після виборів навіть зросли. Це значить, що біржа не вірить у надто великі зміни в економічній і фінансовій політиці країни в новому Конґресі, проти рішень якого все ще можливе „вето" президента Айзенгавера. А він, як уже згадувано вище, заповів, що виступатиме проти завеликих федеральних видатків і боротиметься проти знецінювання доляра.

Коли два і три роки тому Президент захворів, біржа гостро зареаґувала на його недугу знижкою цін на акції. Тепер біржа не передбачає великих змін в економіці країни, і тому не реаґує на перемогу демократів в Конґресі, який все ж таки мусітиме працювати з республіканським Президентом.

Ярослав Курдидик

СУПЕРМОДЕРНІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПІХОТИ

З останніх дискусій у фахових військових колах, які започаткував своїм знаменним виступом голова об'єднаних штабів ген. Натан Твайнінґ на зборах Асоціяції Армії ЗДА, виявляється, що під сучасну пору загальні зусилля військових фахівців скеровані в тому напрямі, щоб осягнути якнайбільшу скоординованість дій американських збройних сил, а всю їх індивідуальну чи суцільну нищівну видайність піднести до максимальних можливостей. У загальному розцінюючи, основну тенденцію можна сформулювати так: без побільшення людського складу, отже без побільшення кількости вояків, перевести в американській армії модернізацію у виряді та зброї до такої висоти, щоб перетворити кожного вояка у свого роду самовистачальну рухому фортецю для нищення й оборони через побільшення його бойової мобільности і швидкости в операціях за допомогою різного роду транспортових механізмів. З цього військові фахівці роблять висновки, що майбутня війна буде дуже пливкою та елястичною.

Коли прийняти, що в найближчих п'яти роках всю дотеперішну зброю, як спадщину з останньої війни (а її в загальному вжитку є все ще 50-60 відсотків) замінять вдосконаленою, тоді нищівна сила пересічного бойового куреня, як теоретично розплянованого, самостійно діючого бойового з'єднання, підніметься супроти такого самого куреня з останньої війни майже п'ятикратно. Поза щораз новими досягненнями, що їх уводять у летунстві, ракетобудівництві та бойовій фльоті, намагаються у такій самій пропорції змодернізувати й піхоту, яка, не зважаючи на супермодернізацію сучасної стратегії, залишиться назавжди незаступним і найдосконалішим воєнним чинником. З того приводу висловився дуже влучно в одній із своїх заяв ген. Тейлор: „Кожний пляцдарм, на якому оперуватимуть і діятимуть всякі, хоч би і найдосконаліші бойові інструменти нищення, не знайде своєї діючої вирішальности і завершення доти, аж поки його „не прочеше й не закріпить" основна бойова міць — вояк-піхотинець".

Щоб ролю і вартість піхотинця збільшити, а водночас щоб підсилити його особисту безпеку, заплянувано у найближчому часі ввести багато змін у вивінуванні й озброєнні піхоти.

У зв'язку з „супермодернізацією" американської піхоти, виставлено в Континентел Армі Коменд у Форті Монро, Ва., рисунки моделів і вже готові зразки воєнного вивінування та зброї. Мета цієї виставки — показати максимальну мобільність, незалежність і вогневу силу піхотинця у майбутній війні.

Немовби вступом до цієї супермодернізації, переводяться досліди над іррадіяцією харчів, що має на цілі вбивати всі бактерії, які зумовлюють процеси псуття й розкладу. В майбутньому харчі, а зокрема спеціяльно приготовані висококалорійні консерви, можна буде переховувати в звичайних пластичних мішках.

З черги мають відібрати у піхотинця баґнет, а автоматичну рушницю з зарядкою на двадцять набоїв, вагою 8.7 фунта, перевести на т. зв. „стандартну амуніцію НАТО" 7.62 мм. Так само мають перевести на „стандарт НАТО" всі скорострілі, вага деяких обнизиться дуже помітно, навіть наполовину. В цих скорострілах дуже легко заміняти цівки і з них можна однаково добре стріляти з підстави й з вільної руки.

Уведені будуть також вогнемети нового типу вагою 27 фунтів, на одну третину ваги менші від попередніх з двома ґальонами нової смертоносної рідини, при чому постачання новим пальним відбуватиметься за допомогою „суперпарашута", який можна буде вживати з мінімальної висоти 100 стіп. Цей парашут відкривається за одну восьму секунди і є особливо цінним набутком для парашутистів, яких скидатимуть з гелікоптерів на непригожому для десантів терені.

Майбутній піхотинець матиме дуже легку панцеровану накидку, яка охоронятиме його головним чином від відламків ґранат. Тому, що в майбутній війні атомової зброї і дуже згущеного вогню механічної зброї піхотинець примушений буде дуже швидко й глибоко вкопуватися в землю, він матиме спеціяльний прилад, що за допомогою вибухової речовини може викопувати яму на чотири стопи завглибшки і три стопи завширшки у неймовірно короткому часі.

Крім інфрачервоних бінокль, які дадуть піхотинцеві змогу бачити вночі, він отримає такої ж конструкції прицільний апарат, який можна буде примонтувати на кожну автоматичну рушницю, чи скоростріл, чи безвідштовховий ракетомет, цілячи ними хоч би навіть у найбільшій темряві.

Малий, нової конструкції радар, завбільшки з фотокамеру, дасть змогу піхоті викривати всі рухомі цілі на віддалі до 800 ярдів, а більший формою перевізний радар викриватиме становища ворожих гармат на віддалі шести миль.

Досі витворювалося враження, що приспішену модернізацію переводять американці у великих маштабах тільки у відношенні до деяких родів зброї. Проти, виходить із поданих вище прикладів, супермодернізація відноситься до всіх родів зброї в тому числі й піхотної.

ФЕСТИВАЛЬ ЧОТИРНАДЦЯТИ НАЦІЙ

(сдо) Жіноча секція організації „Визволення Европи" в Буенос Айресі, що об'єднує представництва 14 націй, включно з Україною, влаштувала в суботу 1 листопада, з нагоди II річниці повстання угорського народу проти московського окупантського режиму, пропам'ятну академію, що мала в програмі декляративні заяви представників тих націй та концертові виступи мистецьких сил. Академія відбулася у великому й гарному сальоні Бібліотеки Ради Жінок, що був виповнений запрошеними гістьми.

Першою виступила голова Жіночої секції „Визволення Европи", пані Е. Діміnскіс, литовка, відчитавши декляpацію, в якій між іншим сказано:

„Жінки, що належать до націй, які займають простір від Кавказу до берегів Балтику і від степів України до берегів Дунаю, об'єднуються в спільному зусиллі для боротьби за свободу, гідність і любов всіх поневолених народів. З ласки Божої ми опинилися у вільному світі не для того, щоб забезпечити собі безтурботне й спокійне життя, але щоб нашими устами висловити те, чого не можуть висловити наші брати, замкнені під цензурою й терором, і щоб ми плекали в собі ті самі почуття, що запалювали серця наших повстанців". Пані Дімінскіс зазначила, що зброя, якою мають воювати жінки поневолених націй, це зброя духу, що вимагає витривалости й жертвенности, але що має виявити світові правдиві цілі комунізму, демаскуючи його злочини і вияснюючи причини його ширення в світі. „Саме тому, — сказано в деклярації, — ми й пригадуємо угорську революцію проти комуністичного рабства, що вона своїм героїзмом звернула на себе увагу всього світу. І саме тому просимо вільний світ, щоб підтримав наці справедливі вимоги: вихід совєтських військ із окупованих наших країн, повернення додому засланих та ув'язнених і повна незалежність поневолених націй".

Далі промовляв голова організації „Визволення Европи", ген. Т. Давкантас, колишній заступник прем'єра литовського уряду, який пригадав ту героїчну боротьбу, що її народи Азербайджану, Білоруси, Болгарії, Хорватії, Словаччини, Грузії, Угорщини, Естонії, Латвії, Литви, Північного Кавказу, Румунії і України (за порядком латинської абетки) провадили проти московського поневолення аж до повстання в Угорщині, що виявило перед світом справжній характер московського імперіялізму. „Угорське повстання—сказав ген. Давкантас, — виявило марність упокорення, і нам лишається тільки — змагатися або вмерти, іншого шляху нема".

Потім почалися концертові виступи, перемежувані відчитуванням деклярацій представництв окремих націй. Їх відчитувала пані В. М. Геракович.

Серед виступів фольклорних груп треба відзначити дуже гарний виступ хорватського хору „Ядран", під кермою проф. Том. Булата, і танцювальну групу литовців під кермою пані Петравісіюс та п. Явніюс. Дуже добре представлялася також танцювальна група угорців, якою кермувала панна Йорґій Сафрани. Концертові виступи закінчила група українських танцюристів з філії „Відродження" на Авежанеді, що викликала загальні оплески танцями „Катерина", „Гопак" і „Запорожець".

Щоденна преса Буенос Айресу відзначила фестиваль 14 націй дуже прихильними рецензіями, а „Ля Пренса" вмістила з нього дві світлини.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО 37-мі РОКОВИНИ ПРОЦЕСУ „БЕКЕШІВЦІВ" В СТРИЮ

В ч. 158 „Свободи" п. Андрій Кігічак подав про польські „доразові" і звичайні суди в Стрию. Шановний Автор статті згадує тих, що мали будь-які політичні процеси з того часу і про українського патріота мецената сл. п. д-ра Антона Гарасимова, який безінтересовно і по батьківськи полагоджував всілякі справи у військовім і окружнім суді в Стрию.

В серпні 1920 року, як вже стався під Варшавою „чуд над Віслов", поляки відперли большевиків і кинулись по варварськи робити пацифікацію в Галичині, а особливо на Підгір'ї, почавши від Стрийського повіту аж по Снятин.

Польська дика армія кинулась по містах і селах рабувати, бити винних і невинних прикладами і чим попало українське населення, арештуючи сотками людей за те, що помагали українським повстанцям, які переходили з Закарпаття усунути польську адміністрацію. Пізніше, за якихь два тижні вночі хтось справив до мене 7-ох українських старшин на нічліг, які покріпившись, переночували, і скоро, ще за ночі, відійшли.

На донос тутешнього війта і всіляких хрунів, поліція прийшла узброєна до мене, ще за ночі перевела ревізію, розкидуючи мою бібліотеку, позривала зі стіни портрети Шевченка, Франка і інші. Потім всім заарештували нас з батьком, доказуючи, що ми провадили шпигунство в користь „ворожої армії", і відставили до міських арештів в Стрию. Там ми застали вже багатьох арештованих українців за політичні справи, бо в судових арештах вже не було місця. Ми перебули голодні кілька днів, та на щастя я мав з собою папір з ковертою з поштовим значком, написав листа до д-ра А. Гарасимова, який другого дня, одержавши лист, прийшов з служницею з повним кошиком харчів, мимо того, що тодішнього часу продукти були дуже дорогі. Треба признати, що як щира українська людина адвокат д-р Гарасимів по батьківськи займався нашими справами. Був між нами також арештований священик з Синевідська Вижного, ім'я його я забув, який був токож добрим патріотом і за це його всіляко поневірали.

Так пересиділи ми кілька місяців в тюрмі і заходом оборонця Мецената ми з батьком були звільнені до розправи, лишень за мене прокуратор зажадав кавції 30,000 польських марок, яких то грошей я тоді не мав, а було це на самий Свят-Вечер, жаль було оборонцеві нас, що ми не будемо святкувати вдома, зараз пішов до Української Каси, позичив грошей на кавцію, бо своїх не мав, і зараз за кілька годин ми зістали випущені на волю. Тоді, як в воєнному часі, поїзди між Стриєм і Станиславовом курсували лишень раз на добу, то Меценас забрав нас до себе на традиційну Вечерю.

Так трудився, помагав безкорисно д-р Гарасимів нашим людям в політичних справах.

Погано ми українці переживали тих 20 літ польської окупації. За той час захопили вони наші школи, робили пацифікації, заложили Березу Картуську. Тепер вони можуть зрозуміти, і повинні пізнати, що зле робили, коли захопили наші землі, бо несправедливо, і не по Божому.

Іван Мацьків
Нюарк, Н. Дж.

Володимир Барагура

ІЛЮСТРАТОР І ДИТИНА

(Доповідь на обговоренні книжної графіки в ЛМКлюбі в Ню Порку)

(1)

У цій статті кину кілька думок на проблему ілюстрацій для дітей не як мистець чи мистецтвознавець, а підійду до проблеми з педагогічно-психологічного й редакційно-видавничого боку, заторкуючи ролю мистця-ілюстратора й сприймача дитини.

Спинімося на хвилину над особою ілюстратора дитячих видань, з'ясуймо собі його ролю, завдання, вплив на малого сприймача.

Невідрадні обставини нашого історично-політичного становища, а разом із тим суспільно-громадського та культурно-мистецького стану, не дали змоги в нас постати окремому типові образотворчого мистця-графіка, ілюстратора видань для дітей, що професійно міг би присвятити себе виключно цій спеціяльності та зробити її джерелом свого прожитку. Життьові обставини українського образотворчого мистця заставляють його шукати засобів прожитку в ділянках, що дуже відбігають від умов, які повинен мати мистець-графік. Уявімо собі мистця-графіка, що в гарячий літній день високо на риштуванні розмальовує церковну стелю, а ввечері береться виконати замовлені ілюстрації до книжки, чи журналу. Першу працю мусить виконувати, бо це його прожиток, друга матеріяльно не дасть йому майже нічого, але він береться за неї, бо це його душевна потреба. Але уявімо собі його становище — фізично й нервово вичерпаний до крайніх меж, очі печуть, рука дрижить ,а тут перед ним завдання виконати прецизну роботу графіка! Але ще важливіший психологічний момент — переставитися в одну мить повністю на зовсім новий, інший спосіб мистецького вислову! І тільки треба подивляти наших графіків, що в тих умовах дійшли до таких результатів, частину яких бачимо на виставці.

А завдання графіка-ілюстратора дитячих видань — велетенські. Вони лежать у кількох площинах і ділянках.

Не кожний образотворчий мистець, хоч і великий майстер, може бути одночасно ілюстратором для дітей. Для того потрібні відповідні дані — вроджені здібності й набуті кваліфікації. Це таксамо, як не кожний письменник може писати для дітей. Крім малярського таланту й знання малярської техніки, крім теоретичної підготови в ділянці психології, педагогії та багатьох помічних знань, ілюстратор для дітей мусить мати здібність перевтілитися, транспонуватися в дитячий світ, в дитячий спосіб думання, світовідчування, світосприймання, світогляду, дитячий спосіб реагування на життьові явища й спонуки зовнішнього світу — словом мусить вміти психологічно сам стати дитиною. Процес такий самий, як у сценічного актора вміння перевтілитися в дієву особу, забути себе, а стати нею. Це не значить наслідувати дитину зовнішньо. Хто лазить рачки, чи сюсюкає як дитина, цей далеко ще не посів тайни розуміння дитячої психіки, далеко ще не знайшов шляху, щоб дійти до дитячої душі й заспокоїти її внутрішні потреби — навпаки він дає доказ, що дитини не знає. Діти сюсюкають, але не люблять, коли старші їх наслідують. Є річчю доказаною, що діти не люблять шепеляння в мові старших, не люблять його і в літературній творчості, призначеній для них. Коли дитина шепеляє, то має на це певні причини — або її мовно-артикуляційні органи ще якслід нерозвинені й не можуть правильно вимовляти деяких звуків, або є в дитини якесь недомагання нервово-моторичної системи, або психічні перешкоди. Але факт, що дитина шепеляє, не значить, що вона хоче так робити або що не робить велетенських зусиль, щоб артикулювати звуки правильно, тоді, коли доросла людина робить це свідомо й дитина це знає. У нас цю здібність перевтілитися психічно в дитину, бачимо в ілюстраційних творах Охріма Судомори, що розуміння дитини получив з досконалою формою виконання ілюстрацій. Знаменито розуміють дитину Едвард Козак, Петро Холодний, Мирон Левицький, Галина Мазепа.

Перед ілюстратором стоїть завдання: 1. в ілюстрації, як мистецкому творі проявити себе, свою людську й мистецьку індивідуальність 2. зрозуміти автора, піти по лінії його задумів, інтенцій, ідей, передати їх якнайвірніше при допомозі засобів, що ними розпоряджає графіка, а одночасно не втратити й свого мистецького „я" та не стати в тому відношенні невільником автора. 3. знайти дорогу до дитини — сприймача, донести до її душі правильне візуальне зображення тексту, згідно не лише з інтенціями автора й власною мистецькою їх розв'язкою, але й з потребами дитини. Ці завдання незвичайно важкі й відповідальні і тільки нечисленні одиниці з-поміж мистців розпоряджають ними повністю. Тим пояснюється, чому часто автори творів для дітей одночасно самі їх ілюструють — роблять це тому, щоб оминути посередництва ілюстратора в другій фазі донесення літературного твору до душі дитини, а саме подання вірної ілюстративної інтерпретації тексту.

Ілюстратор нарівні з автором несе відповідальність за твір, призначений для дитини. Співпрацю ілюстратора з автором з'ясувати можна в трьох фазах: 1. перевага ілюстрації, 2. паралельність літературного тексту й ілюстрації, 3. перевага тексту.

Зокрема велика, майже єдина відповідальність лежить на ілюстраторі у першій фазі для дітей наймолодшого віку, коли ілюстрація є всім, а текст або взагалі не виступає, або тільки супроводить образки, пов'язує їх і пояснює. У тому віці, коли ілюстрація грає передову ролю, важне є давати дітям кольорові ілюстрації тоді, коли дітям старшим повністю відповідають ілюстрації чорні. Ця засада проведена консеквентно в американських виданнях для дітей.

Щойно, коли дитина навчиться сама читати й розуміти прочитане, ролі ілюстратора й автора вирівнюються, біжать паралельно до себе.

Врешті приходить третя фаза, що стосується дітей старшого віку — текст, думка, словесний матеріял бере перевагу, ілюстрація сходить до допоміжної ролі. Ця фаза є оберненням першої, але це звуження квантитативної ролі ілюстрації зовсім не означає зменшення ролі й ваги ілюстрації. Вона квалітативно мусить бути далі на найвищому рівні, зміняється лиш кут, під яким вона діє, площина, з якої вона променює.

„СВОБОДА” ВЖЕ 65 РОКІВ ВИКОНУЄ ВЕЛИКУ МІСІЮ РЕЧНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ. ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ І ЇЇ ВИДАННЯМ: АНГЛОМОВНОМУ „УКРАЇНСЬКОМУ ТИЖНЕВИКОВІ” ТА ДИТЯЧОМУ МІСЯЧНИКОВІ „ВЕСЕЛКА” ПРОДОВЖУВАТИ ЦЮ МІСІЮ! ПОШЛІТЬ СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ”!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бостон, Масс.

Свято Української Православної Громади

По довгих заходах і турботах рік тому приступлено до будови нової, величавої православної святині нашої громади в Бостоні. В теперішніх часах, де все постійно дорожчає, небезпечно братися до будівлі, що коштує кілька сот тисяч. Та наша громада не злякалась, бо всі громадяни зрозуміли, що від кожного залежить завершення святого діла. Наші приятелі і вороги не вірили, що наша громада зможе почати і докінчити будову для слави Господа Ісуса Христа. Наші громадяни, старі і тут народжена молодь як теж і наші нові імігранти об'єдналися і з Богом почали будову, яка є вже на викінченні. З великою радістю повідомляємо все громадянство в околиці Бостону і всю нашу спільноту в Америці, що посвячення найкращої нашої святині відбудеться в неділю 14-го грудня ц. року.

Мрії нашої громади здійснилися завдяки єдності в тяжкій праці для святого храму. Прийшли нам з допомогою і наші інтелеґентніші брати іншого віровизнання, бо розуміли, що це будується церква для українського народу на молитву Богові. Найголовніше, що лякало нашу громаду — це те, що контрактор обрахував, що сама будова, без площі під будову і без внутрішнього устаткування, має коштувати коло 250,000 дол. Громада мусіла приняти цю ціну, бо дешевше ніхто не побудує. Будова тривала більше як рік, не тільки самої церкви, але й величавої залі, більшої як сама церква, з найкращим устаткованням. Для всіх національних свят та різних народних імпрез вже не треба буде іти у найми. Від років громада в Бостоні не мала свого центрального приміщення і цьому ніхто не міг зарадити, тільки наша найстарша і найактивніша православна громада, при якій існує найбільший 238 Відділ УНСоюзу, та інші братства і сестрицтва, Рідна Школа та Ліґа Православної Молоді.

Все добігає до укінчення, але не раз радощі сум покриває, бо потреба ще кількадесятьох тисяч на заплату контракторові. Ми віримо, що наші громадяни зложать цю суму, як це було досі, бо всі складали свої пожертви і то більше як можна було сподіватись. Збірковий Комітет на чолі з громадянином Петром Морозом, В. Мигованом і о. І. Даниилевичем докладають всіх зусиль, щоб дістати потрібні фонди. Будівельний Комітет на чолі з інж. А. Прухніцьким точно стежить по плянах, щоб контрактори викінчили своє завдання якнайкраще. Можна похвалитися, що певно такої церкви в Америці, жадна наша громада не побудувала.

Американці і члени різних національностей щодня оглядають і не можуть налюбуватися. Вони ґарантують нашій громаді, що наша православна святиня буде прикрасою Бостону. Тішимося, що наша бостонська спільнота без різниці віровизнання і партій ставиться до нашої громади прихильно і всі помагають, одні фінансово, інші працею. Наша громада 50 років працювала для народної справи, не жаліючи ні грошей ні часу, через те кожний хоче причинитися до будови. Навіть чужі нам національності допомагають нам.

Хочу пригадати нашим чесним братам, що одержали від збіркового комітету знімки нашої церкви і заразом просьбу про пожертву, щоб жертвували скільки хто може, і переслали на мою або гром. П. Мороза адресу 87 Ров Стр. Рослиндал, Масс.. Наша громада багато причинилася під час приїзду наших скитальців до Америки. Віримо, що вони вже устаткувалися, і добре їм живеться, далеко від клятого комуністичного московського пекла. Вони повинні нам відплатитися і якраз тепер є нагода.

На святочну церемонію посвячення запрошено нашого Владику, Митрополита Иоана і дооколичне священство. Запрошені міські і стейтові достойники та священство інших релігійних громад. По Арисрейській Службі Божій, у своїй величавій залі відбудеться Бенкет, який приготовлять наші найкращі знавці куховарського діла, тому гарячо запрошуємо всіх наших місцевих і позамісцевих громадян до численної участи в тім небувалім історичнім святі нашої церковної громади. Кожна нова будівля, а тим більше наша святиня — це здобуток американських українців. І тому кожний свідомий українець повинен бути гордий з таких осягів. Приїжджайте до Бостону на 14-го грудня ц.р.

Микола Давискиба

Маямі, Фла.

З діяльности Відділу СУА ім. Олени Теліги

Промнинули вакації, час підсумувати роботу за минулий рік і підготовитися до нової праці. Тут не відчувається великої зміни, бо однаково зеленіють і цвитуть розкішні південні рослини й однаково шумить море.

Українська громада живе своїм життям, має хвилі піднесення і розчарувань, і одночасно слідкує за змінами і розвитком життя українців у ЗДА і старається від них не відставати. В Маямі є Український Народний Дім, Українська Католицька церква, Українська Православна церква, Відділ Укрїнського Народного Союзу, Група Танцюристів, Відділ МУН, Відділ Конґресового Комітету, Відділ ч. 17 СУА. Ми постараємось поінформувати про роботу Відділу ч. 17 СУА за рік 1957/58, який тривав від жовтня 1957 до вересня 1958.

У Відділі є тепер 36 членкинь. Продовж року відбулося 7 місячних зборів і декілька нарад Управи. Виплатили всі свої фінансові зобов'язання до Централі СУА і СФЖО за 57-58 рік. Перевели такі збірки, на цілі Конґресового Комітету, Допомогового Комітету Інвалідів, Капелю Бандуристів ім. Т. Шевченка, Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, на пресовий фонд „Нашого Життя”, Народний Дім в Маямі, Українську Католицьку Церкву, Українську Православну церкву і на подарунки для хворих.

Маямська громада зав'язалась недавно і ще є в процесі розбудови. До Маями з'їхались люди переважно середнього і старшого віку. Є група новоприбулих, всі привезли свої звички і традиції, тому розбудувати життя тяжко. Відділ ч. 17 СУА ім. Олени Теліги пробує бути пульсом організаційного і культурного життя в Маямі.

Під час сезону за ініціятивою Відділу відбулися наступні імпрези: 1) Геловін Денс, яким Відділ розпочинає щороку свою роботу і коли дорослі розважаються разом з дітьми. Діточки дістають нагороди за свої костюми, а є також перша і друга нагорода для старших, за найгарніший костюм.

2) Відділ СУА відзначив Листопадові Роковини рефератом на місячних зборах та збіркою в сумі 37,00 дол., які вислано на Українських Інвалідів.

3) Відділ доручив референтці молоді, панні Зорі Подубинській підготувати сценку про те, як колись відзначала молодь на Україні Андріївські Вечерниці. Панна Зоря Подубинська разом із панною Лідою Остапюк та іншими гарно зробили імпровізацію Андріївських Вечерниць, ворожили, кидали на землю черевики, палили папір, навіть годували собаку. За циганку була пані Соня Поло, яка ворожбою придбала пару долярів для Відділу. Старші членкині приготували смачну вечерю.

В січні відбувся вечір танців зі смачним буфетом. 7-го лютого відзначено 40-ві Роковини Соборности і Державности. З промовами виступали: парох укр. правосл. церкви прот. о. В. Булавка, старшина УСС п. В. Подубинський, мґр. Б. Остапюк і п. Кокурудза. Були і гості з півночі — посол Григорчук з Канади і п. Перепелюк.

Від Естонського Клюбу виступала зі співом пані Мета Запф. Акомпаньювала на піяно панна З. Подубинська. З деклямаціями виступали панни: Ліда Остапюк, Леся Годівка і З. Подубинська. Панна Л. Остапюк проспівала ще дві українські пісні при акомпаніяменті панни З. Подубинської. Зібрано 31,50 дол., які вислано частинно до Конґресового Комітету а частинно до Національної Ради.

Щороку в лютому Відділ ч. 17 влаштовує Валентайн Денс, щоб притягнути молодь, студентів і студенток, яких є не багато в Маямі, але вони тримаються разом, про що дбають і членкині Відділу.

В березні місяці Відділ відзначив Шевченківські Роковини. Після Служби Божої відбулася урочиста Панахида, за душу Шевченка в Українській православній церкві св. Николая. Парох прот. В. Булавка сказав зворушливу промову про Шевченка. Увечері, в Народному Домі, заходом Відділу відбулася Академія, яку відкрила голова Відділу пані О. Подубинська. Від УСС виступав колишній старшина п. В. Подубинський. Від української католицької церкви о. Смаль, з рефератом про життя і творчість Шевченка — мґр. Б. Остапюк. Відома співачка пані Ольга Павлова виконала „Заповіт”, „Ой ліду я в поле подивлюся” і „Ой у саду”. Художня частина складалася з інсценізації, яку приготовила пані О. Подубинська „Думи мої”. Діяли — п. Кокурудза, пані Марія Венґльовська, пані Поло, панна З. Подубинська, Ігор Остапюк, панни Ліда і Надя Остапюки, Богуслав Ґжишневський і Богдан Венґльовський.

Збірку розділено: на пресовий фонд „Нашого Життя” — дол. 25,00; на Капелю Бандуристів — дол. 20,00; на Наукове Тов. ім Шевченка — дол. 25,00.

В березні відбулась теж зустріч членький Відділу з членкинями інших Відділів, які приїхали на відпочинок до Маямі. Зустріч відбулася ділово, жваво і цікаво. Присутні ухвалили відбувати такі зустрічі кожного сезону. Збірку в сумі 20 дол. переслано на прес. фонд „Нашого Життя”.

В цвітні відбувся „Весняний Базар”. Членкині Відд. принесли виграшки. Пані приготовили буфет а гурток української молоді підготував „живу телевізійну програму”. Базар пройшов весело.

В травні членкині відзначили „День Матері”. Голова Відд. сказала вступну промову. Заступниця голови, пані Е. Остапюк прочитала реферат. З деклямаціями виступала панна Л. Остапюк („Матері”), панна З. Подубинська („Плач Ярославни”). Панна Ліда Остапюк виконала дві пісні, акомпаніювала панна З. Подубинська. Найстарша Мама пані М. Юзюк дістала подарунок, а наймолодша Мама пані Марія Венґльовська дістала квіти. Після урочистої частини при гарній музиці п. Майка гості бавились весело до пізньої ночі.

Треба окремо відмітити сумлінну і жертвенну працю всіх членкинь нашого Відділу, які завсіди жертвували, працювали в кухні і брали участь у всіх ділянках діяльности Відділу ч. 17 ім. Олени Теліги, защо їм сердечна подяка. Головою цього Відділу є — Олімпія Подубинська, заступницею — Євгенія Остапюк, фін. секрет. — Марія Ждан, касиєркою — Ангела Рій.

Марія Венґльовська

Боффало, Н. Й.

Вояцьке Свято Покрови

Відділ ОбВУА в Боффало 19-го жовтня відзначив своє традиційне свято св. Покрови. Відбулося воно скромно, без реклями, але яке ж миле враження залишило воно по собі у всіх присутніх. У великій мірі спричинився до того гість з Торонта в Канаді, генерал Садовський.

Розпочалося воно відправою молебня оо. Кротюком і Кватеруком до Пресвятої Матері Божої. Зараз же після молебня, в асисті священиків внесено до церковної галі образ Покрови Божої Матері. Увійшло до сотки гостей — ветеранів і громадян православної й католицької громад, які розмістилися за накритими столами. Почався обід, після якого господар свята полк. Герасименко привітав генерала Садовського і прибулих з ним сотн. Федоренка, вояка Голуба і ще одного пана, та всіх гостей і попросив до слова достойного гостя. Ген. Садовський в теплих словах вітав воякцтво і громадян з приводу святкування нашої старої козацької традиції, яку започатковано ще на Запорізькій Січі.

Після цього представив присутнім прегарний стяг нашої армії з часів визвольних змагань. Коли сот. Федоренко розкрив стяг, то глядачі побачили прекрасний образ Покрови Божої Матері, вишитий золотом, сріблом і шовком різних кольорів. Навкруги розшитий розкішною орнаментикою. На зворотній стороні глядачі побачили старо - козацькі емблеми війська Січі Запорозької і навкруги напис золотими літерами — Знамено Першого Січового імені Гетьмана Петра Дорошенка полку, 1918 року. Оповів генерал історію стягу, назвав автора проєкту стягу старшину Федора Ємця, та виконавців, якими були черниці католиць. монастиря у Вецлярі в Німеччині, де в таборі полонених формувалася Синя Дивізія. Потім оповів, як цей стяг таємничо пропав був при розгрузці потягу, і як знайшовся аж під час другої світової війни, та як милував він очі багатьох тисяч відвідувачів 36 виставок експонатів Музею Українського Війська, а закінчив своє оповідання чулим образком, як то на одній із виставок Діпі в Німеччині одна пані з Перемишля, що стояла біля стягу, коли кінчив своє слово про цей стяг, піднесла руку як до молитви, і звернулася з мольбою до Пречистої на стягові, щоб обдарував її тим найбільшим щастям, що є на землі для українців, — повернення на рідну землю під Її омофором. Оповідання про стяг і оці слова української патріотки справили так сильне враження, що багато присутніх витирали сльози.

Після генерала брали слово розохочені слухачі — два учасники формування Синьої Дивізії, о. Квартирук і поручник Парнюк, проф. Северин Левицький, пп. Шепелявий, Негребецький, Квасницький, Присяжний і Козоріз, полк. Герасименко, д-р Дмитріюк, пані Чмола і Крих та прочитано писемний привіт підполк. Стасенка. Закінчив цю небуденну імпрезу о. Крестюк своїм пастирським словом і полк. Герасименко подякою гостям з Торонто та всім впорядчикам свята, зосібна ж і особливо сотн. Панченкові, як також і всім гостям.

Шкода і то велика шкода, що не дописало наше громадянство, яке так прекрасну імпрезу зіґнорувало, промінявши її на інші розваги чи дрібничкові справи. А ще більша шкода, що не було нашої молоді, яка багато придбала б знання з нашої рідної історії таповчилася б, як треба шанувати наші традиції.

На мою скромну думку, ми мусимо запросити ген. Садовського прибути до нас з виставкою пам'яток з наших визвольних змагань та показати ті неоцінимі скарби, що збереглися в Музеї Українського Війська. Але для цього мусимо добре підготовитись і широко оповісти, щоб їх змогли оглянути всі наші громадяни нашого міста і околиць, особливо ж — наша молодь!

І. Г.

● Штучний сателіт „Ванґард”, випущений 17-го березня зробив 80,207,500 миль, облетівши довкола землі 2,500 разів.

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи” надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика” і дитячого журналу „Веселка”, і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 8.

Відд. 292 УНС, Дітройт	$ 25.00
І. Зазуляк, Ню Орлінс	10.00
Марія і Г. Кукіз, Клівленд	10.00
П. Климко, Ґері	7.00
М. Васьків, Лінден	5.00
Д-р О. Орищкевич, Бруклин	5.00
В. Возняк, Клівленд	5.00
М. Чайківський, Ню Гейвен	5.00
М. Мостовик, Ню Йорк	5.00
Д-р М. О. Головатий, Ґері	5.00
Е. Воловняк, Честер	5.00
Н. Сідорський, Филаделфія	5.00
М. Ковальчук, Массена	5.00
С. Блаховський, Честер	3.00
Н. Мерена, Джонсон Ситі	3.00
Д-р Р. Стахура, Йонґстаун	3.00
Ф. Медик, Пасейк	3.00
Г. Мокроусов, Петерсон	3.00
Д. Савчак, Асторія	3.00
Т. Бойко, Джерзі Ситі	3.00
М. Баран, Джерзі Ситі	3.00
Р. Скоробогатий, Ню Йорк	3.00
М. Попель, Бронкс	2.10
А. Цебак, Ґері	2.00
М. Стадник, Шикаґо	2,00
П. Фурчак, Шикаґо	2.00
Д-р О. Школьник, Клівленд	2,00
І. Цегелик, Филаделфія	2.00
І. Малко, Балтімор	2,00
М. Фещак, Филаделфія	2.00
Е. Вігак, Кальвер Ситі	2.00
М. Кобрин, Річмонд Г.	2.00
Я. Петрич, Йонґстаун	2.00
В. Чорній, Літтл Фолс	2.00
С. Щесюк, Ню Йорк	2,00
Ю. Лиса, Рачестер	2.00
В. Матвіяс, Аллентавн	2.00
В. Матвіяс, Аллендейл	2.00
А. Іванів, Рачестер	2.00
В. Стецура, Торонто	2.00
Н. Паленицький, Нюарк	2,00
Д. Атаманюк, Тирнер Фоллс	2.00
Г. Закорчений, Лінден	2.00
М. Ожґа, Шикаґо	2.00
Т. Л., Ню Йорк	2.00
Д. Гарячий, Ню Йорк	2.00
Аня і Саня Мостович, Луїсвіл	2.00
Т. Тренич, Филаделфія	2.00
І. Осадчий, Асторія	2.00
М. Дудич, Шикаґо	2.00
М. Суноцький, Ню Йорк	2.00
І. Зарицький, „	2.00
Б. Чехович, „	2.00
Члени Тов. ім. Т. Шевченка, Відд. 156 УНС, Честер	
Н. Муляр „	5.00
В. Новак, „	3.00
В. Трач, „	3.00
Ф. Трось, „	3.00
Г. Давид, „	3.00
Н. Іщук, „	2.00
Н. Момут, „	2.00
П. Чомик, „	2.00
С. Чабан „	2.00
Н. Дзвіжанський „	2.00
М. Щудлак „	2.00
В. Волянський, „	2.00
П. Купчак, „	2.00
І. Пшиничяк, „	2.00
М. Єдинак „	2.00
Н. Бурий, „	1.00
В. Крамар, „	1.00
М. Яцик, „	1.00
Н. Качуй, „	1.00
В. Васикевич, „	1.00
І. Чабан, „	1.00
В. Слемко, „	1.00
Н. Тимчак, „	1.00
М. Закорчемний, „	1.00
П. Закорчемний, „	1.00
Н. Яцик, „	1.00
П. Яцик, „	1.00
П. Шабатура, „	1.00
П. Трач, „	1.00
В. Федорович, „	1.00
О. Глива, Кантон	1.50
Н. Тутка, Тейлор	1.00
Г. Риґайло, Мінеаполіс	1.00
І. Пахолюк, Сан Франсіско	1.00
С. Сипливий, Рачестер	1.00
М. Сухарчук, Елерія	1.00
І. Самуляк, Боффало	1.00
Т. Семаківський, Авагні	1.00
Л. Циктор, Перт Амбой	1.00
І. Гришко, Петерсбурґ	1.00
П. Войтович, Дірборн	1.00
М. Кішеня, Ґалена	1.00
о. Н. Черняєвський, Рачестер	1.00
Г. Іваненко, Перт Амбой	1.00
А. Верессюк, Гартфорд	1.00
М. Стецура, Джерзі Ситі	1.00
Члени 406 Відділу УНС, Олифант	
А. Тарас, „	1.00
Г. Костик, „	1.00
Т. Мороз, „	1.00
І. Овсяник „	1.00
С. Зелінський „	1.00
В. Хміль „	1.00
Б. Борис, Ню Йорк	1.00
Л. Калакура, „	1.00
П. Шимкович, „	1.00
Т. Кушнір, „	1.00
Н. Н., „	1.00
Разом	$ 265.60
Раніше проголошено	$ 1,841.75
Разом	$ 2,107.35

● КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ ●

ДУМАЙТЕ, ЧИТАЙТЕ...

В. Державин: Антологія української поезії $3.75; Юр. Яновський: Вершники (роман) — $1.00; В. Дудінцев: Не хлібом єдиним (роман) — $2.85; Т. Осьмачка: Китиці часу (нові твори) — $0.65. Замовлення висилайте на адресу Об'єднання Письменників „Волосожар”: Mr. Iwan Manylo, Box 9752, Philadelphia 40, Pa.

Спорт

Січ, Елизабет — Марітімо 0 : 1

Змагання, які Січ Елизарет розіграла дня 2-го листопада з Італійською дружиною Марітімо на грищі Меморіял Філд в Нюарку, Січ програла з вислідом 0:1 в користь Марітімо, при холодній погоді з дощем.

З самим початком першої половини Марітімо стріляє перші ворота. Невже ж можна було вірити в те, що тим першим стрілом припечатано вислід змагань, і що Січ відразу так заломиться? Чи може бракувало в змагунів Січі енергії з огляду на холод і дощ. Ні, в Січі бракувало орієнтації, та точних подач. Січ при такому доброму складі заграла тим разом слабо, в порівнанні до минулих змагань з Мадярами. Марітімо, дружина відома з попередніх років, грала дуже брутально, на що суддя мало реагував. В другій половині гра була краща, була нагода вирівняти та здобути не одні ворота для Січі. Були добрі позиції, були і стріли тільки не в ворота противника. Бракувало точних стрільців. В Січі відчувалось брак Лусія в нападі, який не буде міг грати ще кілька змагань з огляду на недугу. Січ береться до праці, щоб не повторився минулий сезон!

Склад Січі: Ю. Цьолко, В. Панкевич, Б. Марчук, В. Маркусь, С. Лютак, Е. Чижович, А. Александрович, М. Олійник, І. Маланчук, М. Александрович, М. Клоків і К. Гевко.

В. Заблоцький

Огайська Футбольна Ліга під знаком несподіванок

Коли в попередніх роках справа першуна ліги була перерішена в користь „Джермен Амерікенс" ще далеко перед першими розграми — то в цьому, 1958-му, цілу рунду ціхує ряд несподіваних вислідів, що справу першого місця ставить зовсім відкритою й неможливою до передбачення.

Почалося з того, що обидва „новаки" мейджер дивізії — „Джі Бі Ю" і „Ст. Стіфенс Ганґаріянс" всадовились твердо на перших місцях, виказуючи добру клясу вирівняну команду і кріпку віру у вдержання добутих позицій. Симпатики дотеперішніх „трьох великих" та проводи цих клюбів, майже кожної неділі мусіли ковтати гіркі пілюлі розчарування й досади, коли то їхні змагуни приготовляли чергову прикру несподіванку: „Джермен Амерікенс" — від років перманентний першун ліги, опинився на 4-ому місці, віцемайстер попереднього сезону „Польонія" на 7-ому, а третій в табелі 1957/58 УСК „Львів" на останньому, 8-му, з відношенням точок 0:10 і воріт 3:21! Над „Львовянами" зависло в їхньому 10-му, ювілейному році існування —марево спадку до нижчої ліги, а управі клюбу припало важке й відповідальне завдання вивести дружину з кризи та рятувати добре ім'я українського спорту перед компромітацією.

Перша перемога „Львова"

В неділю, 2-го листопада, УСК „Львів" з Клівленду святкував першу в цьому сезоні перемогу своєї футбольної команди, що легко розправилася з минулорічним віце-майстром ліги „Польонією", виграючи високо 6:1. Копуни Львова досить пізно з'ясували собі свої обов'язки супроти клюбу й української громади й щойно після 5-ти програних змагань зібрали всі сили й таки перемогли грізного противника — чим назад здобули симпатії публіки й віру у власні сили. Гра нашої команди, ведена цим разом в дійсно імпозантнім стилі, визначалась крім доброго технічного рівня — передусім теликою амбіцією й завзяттям цілости, цікавими акціями нападу та гармонійною співпрцею всіх ліній. Українська публіка, що бачила в тих змаганнях останню шансу „львов'ян" для вдержання її (публіки) симпатій і підтримки, залишала грище з великим вдоволенням і в підйомі, що „ще слава не пропала" та що УСК „Львів" це команда, яка може перемагати всіх противників своєї ліги.

Перемога над Польонією винесла українську команду на 6-те місце в табелі. Перед копунами „Львова" ще важке, але й почесне завдання: управа клюбу плянує „виплисти на ширші води" й приготовляє несподіванку в складі команди в розграх за чашу Америки, що починаються вже 16-го листопада, обіцюючи собі цією зміною ряд перемог а в слід за цим і відновy дещо захитаної слави фізичної спроможности українського спортовця.

М. С.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь проф. Б. М. Мартоса — „Українська валюта в 1917 - 1920 роках"

4-го жовтня відбулася пленарна конференція Української Вільної Академії Наук у ЗДА. Голова УВАН у ЗДА, проф. М. Встухів, відкриваючи конференцію, привітав доповідача, проф. Б. Мартоса і зазначив, що його доповіддю відкриваються наукові конференції та засідання Академії в цьому академічному році. Він сказав, що Академія має провести ряд конференцій та засідань, присвячених сорокаріччю відновлення української дрежавности. Саме доповіддю проф. Б. Мартоса Академія починає це відзначення.

Проф. Б. Мартос, дійсний член УВАН, безпосередній учасник відновлення української державности. Він був на керівних постах — як член Центральної Ради, член ґенерального секретаріяту, прем'єр-міністер Уряду України, міністер фінансів і творець фінансової системи Української Народної Республіки. Тепер у своїй доповіді він має висвітлити цю дуже важливу ділянку державного життя України.

Проф. Б. Мартос на початку доповіді сказав, що після проголошення III-го Універсалу Українська Центральна Рада, як верховний орган влади Української Республіки, стала перед необхідністю фінансувати всі державні установи України. Тому 19-го грудня 1917 року вона прийняла постанову випустити власні грошові знаки вартістю в 100 мільйонів карбованців. Це був дуже сміливий крок, бо якби населення не прийняло цих грошей, то це підірвало б авторитет Центральної Ради. Не дивлячись на багато технічних недоліків у виготовленні цих грошей, на заяви фахівців про неможливість випускати паперові гроші, не маючи для них золотого забезпечення, на тяжкі воєнно - революційні обставини, ці перші українські гроші населення прийняло з повним довір'ям, отже український карбованець ходив на рівні з російським рублем і дорівнювався двом німецьким маркам.

Проф. Б. Мартос розповів про випуск грошей дальших зразків за Центральної Ради, Гетьманату й Директорії і про труднощі зв'язані з тим; про встановлення української грошової одиниці — гривні; про першу валютову умову між Українською Народною Республікою й Німецькою Державою на суму 920 мільйонів марок та Австро-Угорською Державою на один мільярд корон, а також про умову з німецькою Державною Друкарнею про друк українських грошей; про закон Директорії з 4-го січня 1919 року, що його виробив і запровадив у життя міністер фінанів Б. Мартос; про визнання українських грошей єдиним законним платіжним засобом на території УНРеспубліки. Переведення цього закону в життя було зв'язане з особливими труднощами.

Порівнюючи з аналогічним випуском Німеччиною т. зв. рентмарки (1923 р.) без золотого забезпечення, що фінансисти називали „чудом німецької марки", Б. Мартос зазначив, що українці з більшим правом можуть хвалитися „чудом української гривні", бо в Німеччині в той час не було ні війни, ні революції, податки та інші державні прибутки надходили регулярно, була можливість робити й позики, а український уряд був позбавлений усіх цих вигод.

Навіть тоді, коли українська влада на протязі 1919 року поступово втратила майже всю територію України, українські гроші мали купівельну силу, не меншу як „керенки" і лише дещо меншу, як „думівки" та „романівські". Хоч ціни на товари зросли в декільки разів, а все ж на території, занятій українською владою, вони були в 4-5 разів нижчі, ніж на території окупованій більшовиками або підвладній генералові Денікінові. Тому, коли Директорія УНР звільняла від окупантів той чи інший район, населення охоче обмінювало совєтські та денікінські гроші на українські по курсу: 4 совєтські чи денікінські рублі за один український карбованець.

Були окремі випадки продажу українських гроцей за кордоном — у Відні, Празі та в інших містах. У споминах В. Кедровського „1919 рік" („Свобода", 1929, ч. 32) наведено навіть курс такої виміни: в той час як за 100 руб. „думських" платили 150 австрійських корон, за 100 українських карбованців 160-170 корон; в той час корона стояла не дуже низько: один фунт стерлінґів коштував 113 корон.

Навіть у 1920 році, коли український уряд мусів уже залишити рідну землю і перебував у Польщі, польські банки вимінювали гривні на польські марки. У Денікіна справа стояла далеко гірше, це видно хоч би з того, що він, захопивши в Одесі друкарню, де друкувалися наші гроші („лопатки" серії А0), друкував їх і платив ними.

Спираючись на функціональну теорію вартости грошей, Мартос пояснював, чому випуск українських грошей мав успіх, навіть не дивлячись на сталу інфляцію, він подав також причини інфляції. Обґрунтування функціональної теорії він поширює, додаючи від себе, що кредитовий білет треба розглядати, як зобов'язання емісійної установи виплатити відповідну цінність при його пред'явленні. Отже випуск кредитових білетів повинен бути обмеженим, щоб у населення не було їх занадто багато, щоб через те населення не втратило до них довір'я і щоб не зростали ціни на товари.

Щоб піднести функціональне значення грошей і підняти у населення довір'я до них, міністер фінанів УНР час від часу випускав на ринок значну кількість цукру, борошна або спирту, що були в розпорядженні уряду з огляду на хлібну, цукрову і горільчану монополії.

Дякуючи обережності, з якою проводився випуск паперових грошей, українські гроші не падали так катастрофічно, як напр., німецька або польська марка в 1919-1922 роках і українська Державна Скарбниця змогла утримувати свої фінанси тодішньої Української Держави, не дивлячись на те, що податки вже не поступали, пошта й залізниця давали колосальний дефіцит, а видатки на військо і державний апарат невпинно зростали.

Після доповіді проф. Б. Мартоса було багато запитів та виступів у порядку доповнень, вияснень, тощо. Зокрема виступали І. Гольдман, З. Івасишин, Н. Король, Ф. Мелешко, М. Нешта та інші.

В заключному слові проф. М. Ветухів подякував доповідачеві за цінну доповідь, яка подала важливий матеріял для характеристики одної з основних ознак державности — грошової системи. Він висловив побажання, щоб матеріял доповіді був виготовлений для друку.

Н. Н.

Робітництво здобуло перемогу в справі закону про „право на працю"

Вашингтон. — Робітничі організації вдоволені з останніх виборів, бо виборці в п'ятьох стейтах відкинули законопроєкт про „право на працю", згідно з яким в тих стейтах не було б обов'язку належати до робітничих спілок для тих робітників, які працюють в таких підприємствах, робітники яких є членами спілок. Відкинули законопроєкт про „право на працю" в стейтах: Каліфорнія, Огайо, Колорадо, Айдаго і Вашингтон. Тільки виборці Кензасу голосували за те, щоб не було примусу в справі членства в робітничих спілках. Тепер разом із Кензасом є 19 стейтів, де обов'язує так зване „право на працю", яке поборюють робітничі спілки. Голова Крайового Комітету для Справ Права на Працю Вільям Т. Гаррисон заявив, що його комітет не перестане боротися за те, щоб робітництво добровільно, а не з примусу, було членами професійних спілок. Зорганізоване робітництво підтримувало під час виборів тих кандидатів, які прихильно ставляться до світу праці. Але переможцем вийшов республіканський сенатор з Арізони Берри Голдвотер, який поставив був в Сенаті законопроєкт, щоб закон про право на працю поширити на цілі ЗДА. Та сен. Голдвотер не зможе добитися ухвалення свого законопроєкту, бо республіканці здобули значно менше число сенаторів і конґресменів в порівнянні з тими числами, які мали в 85-му Конґресі.

Повідомлення

Ланки Відбиванки СУАСТ — Схід

Як вже було подано до відома скоріше, І-ша Рунда мистецького турніру відбиванки, чоловічих і жіночих дружин відбудеться в суботу і неділю 15-го і 16-го листопада 1958 р. у МЕМОРІЯЛ ГОЛЛ (Парксайд Евню і 41-а вулиця) у Филаделфії. Початок турніру о год. 11-ій рано в суботу. Льосовання о годині 10,30 ранку.

При реєстрації дружини треба предложити список змагунів (-нок) даного клюбу чи дружини і внести оплату за участь дружини в турнірі.

Турнір буде переведений згідно з правильником ланки відбиванки СУАСТ-схід і за американськими правилами гри.

Подається до відома для всіх зацікавлених змагунок і змагунів, які не будуть мати змоги переночувати приватно, що є зарезервовані нічліги, приблизно коло 40 ліжок, у готелі п. Михайла Яремка, за оплатою два доляри від особи. Подробиці в суботу рано при реєстрації.

В суботу, УАСТ „Тризуб" улаштовує спортові осінні вечорниці в залі Горожанського Клюбу, на які запрошує всіх спортовців і гостей.

Роман Свистун
Ланковий відбиванки
СУАСТ - схід

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 Відділу, „Запорозької Січи", відбудуться в суботу, 15. листопада, в год. 7-ій, в приміщенні 33 Іст 7-а вул. (П.) Приявність членів обовязкова. — С. Кучма, предс.; В. Калина, секр.

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, то знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

Посмертні Згадки

ГРИГОРІЙ СКРОБАЧ, піонер-основник і довголітній член Тва „Подільська Січ", Відд. УНС ч. 8 в Йонкерс, помер 10-го листопада, після короткої недуги, в лікарні Ст. Джан, проживши 86 років. Був активним членом і організатором Відділу від 1916-го року, займаючи різні пости в його уряді. Залишив в смутку дружину Марію, синів Володимира і Теодора та дочку Марію, замужну Депаквалію, і п'ять внуків. Похорон відбудеться в четвер, 13-го листопада, о год. 9-ій рано з похоронного заведення Дучинських до церкви св. Михаїла і опісля на цвинтар Маунт Говп. — В. Й. П.
Василь Мандзій, секр.

ТЕКЛЯ ВЛАДИКА, членкиня Т-ва св. Володимира, Від. 179 УНСоюзу в Сант Луїс, Миз., померла 8-го жовтня 1958 р., на 63-му році життя. Покійна походила з с. Стрілівка, пов. Збараж, Зах. Україна. Полишила в смутку сина Миколая, 3 доньки, Верґенію, Анну і Євгенію та 3-ох внуків. Похорон відбувся 11-го жовтня 1958 р. із пох. заведення, при участі Родини, Знайомих та Членів Відділу, на Резорекшен цвинтар. — В. Їй П!
І. Назар, секр.

ВАСИЛЬ ПРОКОПІВ, довголітній член Т-ва св. Володимира, Відд. 179 УНСоюзу в Сант Луїс, Миз., помер 10-го жовтня 1958 р., на 72-му році життя. Покійний походив з с. Ролів, пов. Дрогобич, Зах. Україна. Похорон відбувся 13-го жовтня 1958 р., з пох. заведення на цвинтар св. Матвія. — В. Й. П!
І. Назар, секр.

АННА ЗАПОТОЧНА, з дому Бомба, довголітня членкиня Т-ва „Згода", Від. 358 в Клівленді, О., померла в Брукліні, Н. Й. дня 29-го вересня 1958 р. Покійна походила з м. Козарів, пов. Збараж, Зах. Україна. Полишила в смутку доньку Ольгу Steigers, сина Володимира, доньку Марію Mc Malon, 5 внуків, 8 правнуків, сестру Ольгу Запоточну в Брукліні, Па. та брата. Похорон відбувся при великій участі Родини, Членкинь Відділу та Знайомих із православної церкви св. Володимира в Клівленді. — В. Їй П!
Управа

• РОЗШУКИ •

Пошукую своїх братів **ПЕТРА І ВАСИЛЯ КАЛИМУН,** зі села Репеді. Хто знав би про них, або вони самі, прошу зголоситися на подану адресу:
Mrs. SUCHAR
1621 Manhattan Avenue,
Youngstown, Ohio

ВАСИЛЬ БЕЛЗЮК, який виїхав до Німеччини 1942 р. і перебував у Ляуенбурґу, Поморя, (Пом.), син Микити й Казиміри, село Угорники, почт. Отиння обл. Станиславів. Хто знав би про нього, або він сам, прошу написати до сестри Софії Белзюк, по чоловікові, Роман, в дуже важливій справі, на слідуючу адресу:
Zofia ROMAN
435 Vanderslice Street
Phoenixville, Pa., USA
Заграничні часописи, прошу ласкаво передрукувати.

МИХАЙЛО РОМАН, син Івана й Анни Роман, з села Дзвіняч Долішні, повіт Сянок, пошукує **БРАТІВ І ЗНАЙОМИХ.** Прошу звертатися на слідуючу адресу:
M. ROMAN
435 Vanderslice Street
Phoenixville, Pa., USA
Заграничні часописи, прошу ласкаво передрукувати.

ТАРЗАН, ч. 4159. Повне замаскування.

AFTER STAINING HIS BODY THE COLOR OF A NATIVE, THE APE-MAN STALKED AND SUBDUED A LONE MEMBER OF THE SKULL CLAN.

UNCONSCIOUSNESS CAME QUICKLY AND TARZAN RIPPED OFF THE MASK OF HIS VICTIM -- AS ALREADY HE HEARD THROBBING DRUMS IN THE CITY OF KINDU!

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Зафарбувавши своє тіло на колір тубільців, мавполюд підкрався і переміг самотнього члена Кляну Черепів.

Він швидко втратив притомність, і Тарзан стягнув маску з своєї жертви... коли він вже чув биття барабанів в місті Кінду!